

БЪЛГАРИЯ

Кандидат-студентска кампания 2017: Равносметката

12

обучение в България

И така - макар да има трети, четвърти, пети и стотни класирания за родните университети,

кандидатстудентската кампания за 2017 г. в общи линии приключи. Още в началото на този материал ще трябва да ви разочаровам малко. Всъщност през изминалата година не се случи нищо забележително в българската образователна система. Приемът пак беше по-голям от випуска (въпреки известните намаления на местата) и пак доста хора избраха чужбина (в което, разбира се няма нищо лошо).

Места се борят за кандидат-студенти

Общо приемът за държавните висши училища беше намален с 8% спрямо предходната година. Решението за тази стъпка беше взето още в началото на годината от служебното правителство на Огнян Герджиков. Така държавата тази година ще финансира обучението в 37 държавни висши училища на 45 584 студенти. Училище завършиха 54 346 младежи, но трябва да се има предвид фактът, че някои са избрали чуждестранно висше училище, а други въобще не са кандидатствали в университет тази година.

Намалението на местата за държавна поръчка беше компенсирано с увеличението на възможностите на държавните ВУЗ-ове да приемат студенти в платена форма на обучение. Тази година бяха предвидени 12 104 места за тази цел. Към това трябва да прибавим и частните университети, които имаха възможност да приемат до 16 159 студенти.

С други думи - отново познатата ситуация, в която места се борят кандидат-студенти. Само по себе това не е драматично. Далеч по-важно е какъв контрол се упражнява в самия университет и дали за-

щите наистина имат знанията, които трябва да имат, за да получат дипломите си.

Маркетингови трикове в борбата за кандидатите

Борбата за кандидат-студентите развихри креативното мислене на чиновниците в образователната система

и много от тях се впуснаха в нестандартни кампании за набиране на студенти. Великотърновският университет „Св. св. Кирил и Методий“, например, започна да записва студенти още от 5 декември 2016 година в акция, наречена „Рано рани“. Записва не е точната дума, защото хората те първа трябваше да се явяват на изпити, но по-скоро идеята беше да си запазят място и да не им се налага да се редят отново след като минат изпитите. Вероятно е имало и някакъв психологически ефект, когато с подписа си заявиш желание да учиш някъде, защото ВТУ се справя добре с набирането на кандидати.

Пловдивските ВУЗ-ове също могат да се похвалят с добра успеваемост в това отношение. ПУ „Паусий Хилендарски“ след трето класиране е записал 3008 първокурсници. Числото съответства на 96% от акредитирания прием за новата академична 2017/2018 година, похвали се пред медиите наскоро зам.-ректорът проф. д-р Христо Крушков. Друго пловдивско висше училище започна да вербува хора с още по-странна инициатива. Висшето училище по агробизнес и развитие на регионите (ВУ-АРР) в Пловдив даваше възможност на кандидат-студентите да участват в томбола за джип и други по-малки награди като смартфони, 7-дневни почивки, таблет и т.н.

Доста хора вероятно биха се присмяли на подобна инициатива, но в крайна сметка говорим за частен университет, който естествено зависи от таксите, а не от парите на данъкоплатците. Така че не съм прекалено критичен и към тази идея. А и все пак - какъв агробизнесмен ще си, ако нямаш джип. Това е от университета на живота.

**Завършиха 54 346
младежи, но някои
са избрали
чуждестранно висше
училище, а други
въобще не са
кандидатствали**

Най-популярните специалности

Дългогодишното коментиране на излишъка от икономисти и прависти най-накрая започва да дава резултат. Съвсем правилно много от кандидатите започват да се насочват към други специалности. Има нова звезда и това е Психологията. Само в СУ „Св. Климент Охридски“ 1988 кандидат-студенти посочили тази специалност в желанията си, а местата бяха едва 63. Въобще СУ, въпреки някои критики, продължава да държи добро ниво в доста специалности и да има реална конкуренция за местата. Други дисциплини, увеличили своята популярност тази година, бяха Публична администрация, Социология и Английска филология.

Гладът за кадри в ИТ сектора обаче няма да бъде заситен от тазгодишните випускници. Специалностите Компютърни науки, Софтуерно инженерство, Информатика и Информационни системи стават все по-желани и по-желани от кандидат-студентите, несъмнено чули за солидните заплати, които получават ИТ специалистите. Трябват обаче още! Големият проблем, който спира много от кандидатите, е математиката. Приемните изпити по математика са доста трудни сами по себе си, а и в самата специалност се изучава висша математика, което не е по вкуса на много хора. Напълно разбираемо, при все че това не е пряко свързано със съвременните ИТ. Но това е друга и доста дълга тема...

Очертава се да има и повече педагози и лекари. Образователната система и здравеопазването изпитват хроничен недостиг на кадри и много често там работят хора на пенсионна възраст. И тук проблемът обаче не може да бъде разрешен само със засиления интерес. Много хора избират да учат педагогика, но малко от тях работят по специалността си, заради скромните заплати. Много лекари пък избират да се реализират в чужбина, след като завършат у нас, отново по същите причини. Затова нарастващият интерес към тези специалности е добра новина, но не и автоматично решение на проблемите.

Конкуренцията с чужбина

Има много показатели, по които родните университети все още изостават от институциите в чужбина. Материалната база е по-лоша, извършваме малко практическа наука, възпитаниците ни се реализират с по-малки заплати. Затова и логично българското образование стои доста назад във всички независими класации за качество. Изборът между България и чужбина обаче не може да се сведе до таблици и класации.

Брекзитът разклати позициите на един от най-силните международни конкуренти - Великобритания, макар все още да има немалко желаещи. На този фон

търсенето на образование в страни като Германия, Холандия и Дания може да нарастне. Българските висши училища трябва да работят за по-тясна връзка с бизнеса и да са по-гъвкави в предлаганите специалности, ако искат ефективно да се конкурират за най-добрите кандидат-студенти у нас.

Има много показатели, по които родните университети все още изостават от институциите в чужбина

